

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Indráčkem v právní věci

žalobce: **B. D.**
státní příslušnost Tuniská republika
t.č. v Zařízení pro zajištění cizinců Vyšní Lhoty, Vyšní Lhoty 234, 739 51
zastoupený advokátem Mgr. Ladislavem Bártou
se sídlem Purkyňova 787/6 702 00 Ostrava

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**
se sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 1. 2020 č. j. OAM-512/LE-BA04-BA04-PS-2019, o zajištění v zařízení pro zajištění cizinců

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného Ministerstva vnitra ČR se **zrušuje** a věc se mu **vrací** k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

III. Odměna Mgr. Ladislava Bártý se určuje částkou 6 800 Kč, která mu bude proplacena z účtu Krajského soudu v Ostravě do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

1. Rozhodnutím ze dne 2. 1. 2020 č. j. OAM-512/LE-BA04-BA04-PS-2019 byl žalobce zajištěn v zařízení pro zajištění cizinců ve smyslu ust. § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a podle odst. 5 téhož ustanovení byla stanovena doba trvání tohoto zajištění do 17. 4. 2020. Žalovaný vzal za prokázáno, že existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla žalobcem podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění nebo je pozdržet, ačkoliv žalobce mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany již dříve. Tuto žádost podal až tehdy, když byl Policií České republiky zajištěn za účelem realizace správního vyhoštění, a jeho jednání je proto naprosto účelové. Podle názoru žalovaného by v jeho případě nebylo účinné uplatnění zvláštního opatření podle ust. § 47 zákona o azylu.
2. Žalobce proti shora uvedenému rozhodnutí podal včasnou žalobu doručenou zdejšímu soudu dne 10. 2. 2020. Tuto žalobu nijak neodůvodnil a požádal o ustanovení zástupce z řad advokátů. Usnesením ze dne 11. 2. 2020 č. j. 18 Az 4/2020-19 Krajský soud v Ostravě jeho žádosti vyhověl a zároveň ustanoveného advokáta vyzval k doplnění žaloby. Podáním ze dne 20. 2. 2020 ustanovený právní zástupce žalobce odůvodnil žalobu tím, že žalovaný nesprávně a nedostatečně posoudil možnost uložení zvláštních opatření ve smyslu ust. § 47 zákona o azylu. Poukázal na čl. 15 preambule směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2013/33/EU, podle které by zajištění žadatelů o mezinárodní ochranu mělo být možné pouze v jasně vyjasněných výjimečných případech stanovených touto směrnicí a v souladu se zásadou nezbytnosti a přiměřenosti, pokud jde o způsoby účelu zajištění. Tento princip se promítá do právní úpravy využití zvláštních opatření zakotvené v ust. § 46a odst. 1 zákona o azylu, dle kterého může ministerstvo v případě nutnosti rozhodnout o zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany v přijímacím středisku nebo v zařízení pro zajištění cizinců, nelze-li účelně uplatnit zvláštní opatření. Nemožnost použití těchto zvláštních opatření je žalovaný povinen přesvědčivě odůvodnit a vypořádat se se všemi klíčovými prvky žalobcovy pobytové historie; této povinnosti však žalovaný v daném případě úplně nedostál, když nemožnost použití zvláštních opatření odůvodnil účelovostí žalobcovy žádosti o mezinárodní ochranu. Žalobce proto navrhoval, aby napadené rozhodnutí žalovaného bylo zrušeno a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení.
3. Žalovaný navrhoval zamítnutí žaloby jako nedůvodné.
4. Krajský soud vycházel z napadeného rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 1. 2020 č. j. OAM-512/LE-BA04-BA04-PS-2019 a z obsahu připojeného správního spisu žalovaného a poté dospěl k závěru, že žaloba je důvodná. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí podle ust. § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), v mezích žalobních bodů a při přezkoumání rozhodnutí

vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl dán v době vydání rozhodnutí žalovaným (ust. § 75 odst. 1 a 2, s. ř. s.).

5. Z hlediska skutkových zjištění vyplývajících z předloženého správního spisu žalovaného vzal v daném případě krajský soud za prokázány následující skutečnosti:
- dne 29. 12. 2019 podal žalobce žádost o udělení MO;
 - dne 23. 12. 2019 vydala Policie ČR, Krajské ředitelství policie Plzeňského kraje, odbor cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly pátrání a eskort rozhodnutí č. j. KRPP-169806-17/ČJ-2019-030022, jímž žalobci uložila správní vyhoštění a stanovila dobu, po kterou mu nelze povolit vstup na území členských států Evropské unie v délce 1 roku a rozhodnutí č. j. KRPP-170364-3/ČJ-2019-030022, kterým byl žalobce zajištěn za účelem správního vyhoštění, a doba tohoto zajištění byla stanovena na 45 dnů od okamžiku omezení osobní svobody. V odůvodnění těchto rozhodnutí se mj. uvádí protokol o výsledku žalobce ze dne 19. 12. 2019, při němž uvedl, že zemi původu opustil 2. 10. 2016 a vycestoval do Kataru, kde pracoval 3 roky. Po uvalení ekonomických sankcí od Saudské Arábie tam již pracovat nemohl a chtěl se dostat do Evropy. Letecky cestoval přes Turecko do Srbska, kde se seznámil s jedním Alžíránem, s nímž vyjel linkovým autobusem do Bělehradu a poté k maďarským hranicím. Nastoupili do kamionu převážejícího betonové domíchávače; řidič kamionu o nich vůbec nevěděl. Učinili tak v 5 hodin ráno, přičemž kamion se rozjel asi v 8 hodin večer. Žalobce nevěděl, kudy jede, kamion dvakrát zastavil, avšak on byl schovaný. Jeho cílem byla Evropská unie, konkrétně Francie nebo Itálie, kde má příbuzné. Když jej našli v nákladním prostoru, netušil, že už je v Německu. Ví, že na území pobývá neoprávněně a svůj pobyt chtěl zlegalizovat. V případě vydání o rozhodnutí o správním vyhoštění se do Tuniska nechce vrátit kvůli tamější špatné ekonomické situaci. V odůvodnění obou uvedených rozhodnutí se konstatuje, že žalobce vstoupil na území České republiky ze Slovenské republiky dne 17. 12. 2019 neoprávněně, bez platného oprávnění k pobytu a navíc v úkrytu. Od 17. do 18. 12. pobýval na území České republiky bez platného oprávnění k pobytu, ač k tomu nebyl oprávněn;
 - z poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu ze dne 3. 1. 2020 žalobce odpověděl na otázku, z jakých důvodů žádá o mezinárodní ochranu, to, že je v Tunisu zadlužený a ohrožený na životě, protože si půjčil od jednoho člověka s tím, že mu to vrátí, avšak potřeboval peníze na léčbu své matky. Odjel proto do Kataru, kde pracoval, něco už splatil, ale ne všechno a dotyčný mu vyhrožoval. Onen člověk byl dříve voják a měl peníze, tak si žalobce od něj půjčil;
 - z protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 10. 1. 2020 žalobce opakoval stejný důvod své žádosti o mezinárodní ochranu a dodal, že žádné jiné problémy v zemi původu než s člověkem, od kterého si půjčil peníze, neměl. K dotazům sdělil, že z Kataru vycestoval nelegálně, možná by si sehnal víza, ale slyšel, že je to hodně drahé.
6. Žalobou napadeným rozhodnutím byl tedy žalobce zajištěn podle ust. § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu, dle něhož ministerstvo může v případě nutnosti rozhodnout o zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany v přijímacím středisku nebo v zařízení pro

zajištění cizinců, nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření, jestliže byla žádost o udělení mezinárodní ochrany podána v zařízení pro zajištění cizinců a existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání podle Evropského zatýkacího rozkazu k trestnímu stíhání, nebo k výkonu trestu, odnětí svobody do ciziny, nebo je pozdržet, ačkoliv mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve.

7. Jediným žalobním bodem vzneseným v doplnění žaloby učiněném právním zástupcem žalobce dne 20. 2. 2020 byla námitka, že žalovaný nesprávně a nedostatečně posoudil možnost uložení zvláštních opatření žalobci podle ust. § 47 zákona o azylu.
8. Podle ust. § 47 odst. 1 zákona o azylu se zvláštním opatřením rozumí rozhodnutím ministerstva uložená povinnost žadatele o udělení mezinárodní ochrany
 - a) zdržovat se v pobytovém středisku určeném ministerstvem, nebo
 - b) osobně se hlásit k ministerstvu v době ministerstvem stanovené.
9. Podle odst. 2 téhož ustanovení ministerstvo může rozhodnout o uložení zvláštního opatření žadateli o udělení mezinárodní ochrany, jestliže nastanou důvody podle § 46a odst. 1 nebo § 73 odst. 3, ale je důvodné se domnívat, že uložení zvláštního opatření je dostatečné k zabezpečení účasti žadatele o udělení mezinárodní ochrany v řízení ve věci mezinárodní ochrany.
10. Krajský soud v Ostravě již ve svých dřívějších rozhodnutích opakovaně poukazoval na dosavadní judikaturu zdůrazňující, že zajištění jak podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, tak i zajištění podle zákona o azylu představuje krajní prostředek, jehož následkem je omezení či zbavení osobní svobody cizince; jde tedy o citelný zásah do základního práva jednotlivce na nedotknutelnost jeho osoby a osobní svobodu, který je přípustný jen za podmínek stanovených zákonem a souladný s ústavním pořádkem (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 11. 2011 č. j. 7 As 79/2010-150, č. 2524/2012 Sb. NSS, rozsudek téhož soudu ze dne 22. 7. 2010 č. j. 9 As 5/2010-74, č. 2129/2010 Sb. NSS, nálezy Ústavního soudu ze dne 12. 5. 2009, sp. zn. PL ÚS 10/08 č. 229/2009 Sb.). Rozhodnutí o zajištění je vázáno na podmínku, že není možné účinně uplatnit zvláštní opatření podle výše citovaného ust. § 47 zákona o azylu. Obdobně i směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU v článku 8 odst. 2 uvádí, že členské státy mohou zajistit žadatele o azyl pouze v případě nutnosti, kdy nelze účinně uplatnit mírnější donucovací opatření.
11. V daném případě odůvodnil žalovaný nepoužití zvláštních opatření následovně: „z postupu jmenovaného je zároveň dle správního orgánu zřejmé, že by jeho propuštěním ze zajištění byl ohrožen průběh správního řízení ve věci mezinárodní ochrany, a že nelze v jeho případě rozumně předpokládat, že by jmenovaný náhle své jednání změnil a respektoval by zvláštní opatření dle zákona o azylu, které by mu správní orgán uložil. Ze všech těchto důvodů by uplatnění zvláštního opatření dle § 47 zákona o azylu nebylo dle názoru správního orgánu účinné, správní orgán v této souvislosti poukazuje na judikaturu NSS v Brně, který např. ve svém rozsudku č. j. 1 Azs 349/2016 konstatoval, že účelem

zvláštních opatření není pouze zajistit účast žadatele v řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany, ale také zajištění efektivní kontroly nad průběhem správního řízení o vyhoštění v situaci, kdy cizinec během řízení uplatní své právo požádat o mezinárodní ochranu. O neúčinnosti zvláštního opatření v případě jmenovaného svědčí nejen jeho vědomé nerespektování právního řádu ČR i jemu uložených povinností, ale také jeho zcela účelové jednání, když se udělení mezinárodní ochrany začal domáhat nejprve po svém zajištění, kdy se jeho vyhoštění stalo reálným. Je tedy zcela zřejmé, že v jeho případě nelze uložení zvláštního opatření považovat za účinné“.

12. Z takto podaného odůvodnění musí krajský soud konstatovat, že z něj není zřejmé, v čem vlastně žalovaný spatřuje důvody neúčinnosti použití zvláštního opatření, když jen obecně odkazuje na „postup jmenovaného a zároveň názor správního orgánu“; v této části je proto odůvodnění napadeného rozhodnutí nepřezkoumatelné. Nepřezkoumatelné je rovněž v té části, kdy žalovaný neúčinnost zvláštního opatření odůvodňuje žalobcovým vědomím nerespektování právního řádu České republiky jemu uložených povinností. Žalobce nepochybně porušil zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, když naplnil zákonné znaky ust. § 119 odst. 1 písm. b) bod 4 tohoto zákona tím, že pobýval na území ČR bez platného cestovního dokladu v době od 17. 12. 2019 do 18. 12. 2019, za což mu bylo uloženo správní vyhoštění. Již dne 18. 12. 2019 byl zajištěn podle § 27 odst. 1 písm. d) v návaznosti na § 27 odst. 2 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky a následující den, tj. 19. 12. 2019, bylo vydáno rozhodnutí o jeho zajištění podle zákona o pobytu cizinců. Po podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany byl následně žalobce zajištěn žalobou napadeným rozhodnutím. Z jeho „pobytové historie“ není tedy seznatelné, jaké jemu uložené povinnosti nerespektoval, pakliže žalovaný z této pobytové historie žalobce dovodil, že jeho žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, nebo je pozdržet, ačkoliv mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany již dříve, přitom tuto žádost podal až po zajištění Policií ČR za účelem realizace jeho vyhoštění, v důsledku čehož je jeho jednání naprosto účelové, odůvodňuje tím žalovaný v podstatě jeho zajištění podle § 46a odst. 1 písm. c) zákona o azylu, čímž však není dostatečně zdůvodněná nemožnost použití mírnějších prostředků, než je toto zajištění, tedy právní použití zvláštních opatření podle § 47 téhož zákona.
13. Krajský soud ze shora uvedených důvodů napadené rozhodnutí v souladu s ust. § 78 odst. 1 s. ř. s. pro vady řízení spočívající v nepřezkoumatelnosti jeho odůvodnění zrušil a věc žalovanému vrátil podle odst. 4 téhož ustanovení k dalšímu řízení. Při svém novém rozhodování bude muset přezkoumatelně vysvětlit, z jakých důvodů nelze použít v případě žalobce zvláštních opatření ve smyslu ust. § 47 zákona o azylu. Žádnému z účastníků nepřiznal soud právo na náhradu nákladů řízení, neboť v řízení úspěšnému žalobci žádné prokazatelné náklady nevznikly (ust. § 60 odst. 1 s. ř. s.).
14. Ustanovenému právnímu zástupci žalobce byla přiznána odměna za jeho zastupování v rozsahu dvou úkonů právní služby po 3 100 Kč a dvou režijních paušálů po 300 Kč, celkem tedy 6 800 Kč podle ust. § 7, § 9 odst. 4 písm. d) a § 13 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí je možno podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení.

Podmínkou řízení o kasační stížnosti je povinné zastoupení stěžovatele advokátem, pokud stěžovatel nebo jeho zástupce nemá vysokoškolské právnické vzdělání.

Ostrava 9. března 2020

JUDr. Petr Indráček
samosoudce